

Den sårbara biologiska mångfalden

DEL 1: Klimatförändring, förlusten av biologisk mångfald och hoppfullare framtider

0
CO₂

KORJAAM

LAINAAMO

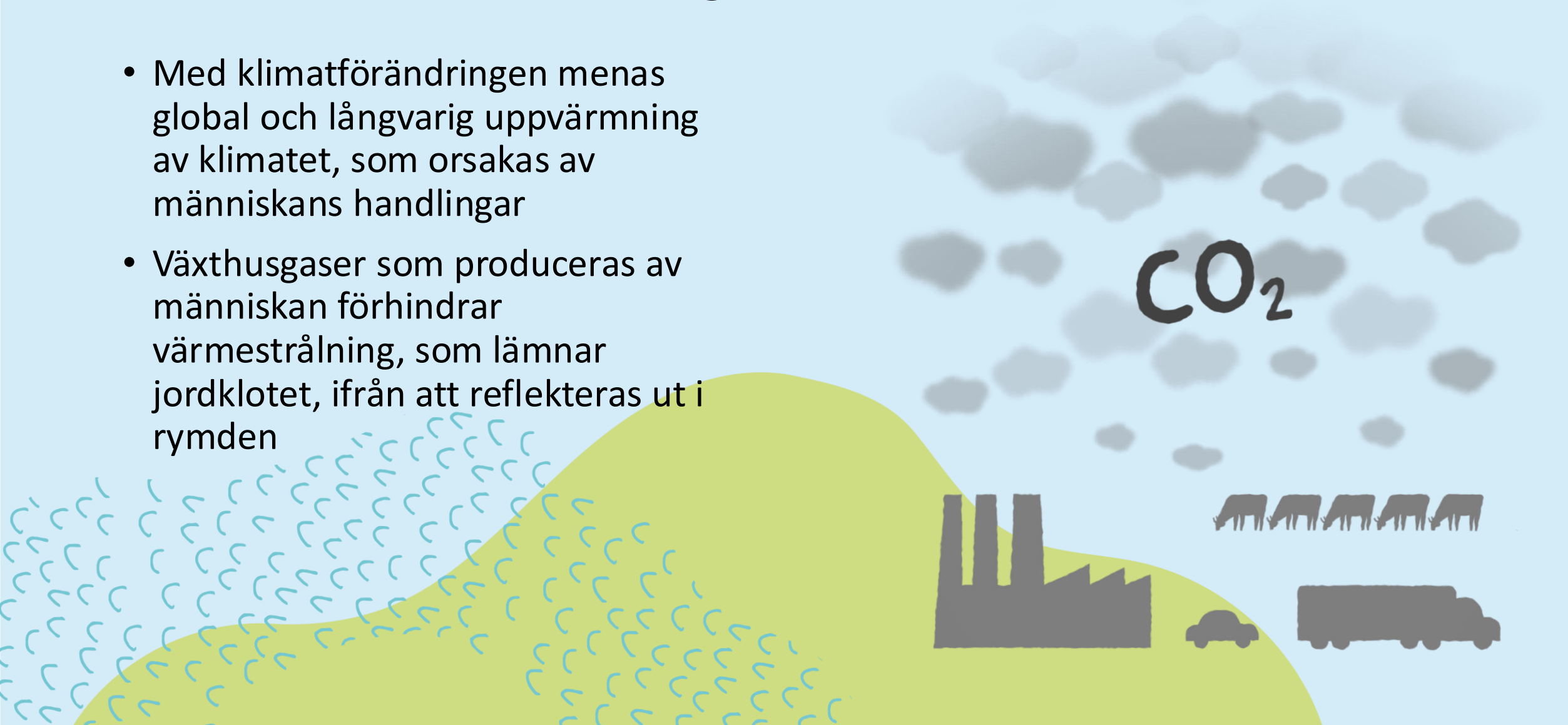
Luontoliitto

- En miljöorganisation för barn och unga: fokus på verksamhet inom naturrelaterade hobbyer samt miljöskydd
- Verksamhet såsom läger, utflykter och påverkansverksamhet inom lokalkretsar samt aktivitetsgrupper
 - Östersjögruppen
 - Skogsgruppen
 - Klimatgruppen
 - Varggruppen
 - Gruppen inom strömmande vatten
 - Gruppen inom naturhobbyer
 - Politikgruppen
- Bekanta dig med vår verksamhet:
 - www.luontoliitto.fi
 - Instagram och TikTok @luontoliitto ja @nulu

Klimatförändringen

- Med klimatförändringen menas global och långvarig uppvärmning av klimatet, som orsakas av människans handlingar
- Växthusgaser som produceras av människan förhindrar värmestrålning, som lämnar jordklotet, ifrån att reflekteras ut i rymden

Hur syns klimatförändringen i Finland?

Diskutera med ditt par och tänk ut minst 2 exempel.

Klimatförändringen i Finland

- Extrema väderfenomen blir allt vanligare
- Vintrarna blir varmare och somrarna hetare
- Livsmiljöer förändras
- Nya arter anländer, och en del av de nuvarande arterna sprider sig längre norrut
- Livet försvåras för de arter som har anpassat sig till nordliga förhållanden
- Vattenkvalitén i Östersjön förändras och arterna drabbas
- Fler klimattflyktingar är tvungna att hitta nya bosättningsområden, också i Finland. Globala problem är även på vårt ansvar!

Sant eller falskt om klimatförändringen

- Kahoot -

Förlust av biologisk mångfald- naturens mångfald minskar

- Biologisk mångfald
 - Mångfalden av ekosystem
 - Mångfalden av arter
 - Genetisk variation inom arter
- Det sjätte massutdöendet sker för tillfället
 - Exceptionellt, eftersom utdöendet har orsakats av människan
 - Också ekosystem blir utrotningshotade
- Förlusten av biologisk mångfald i Finland
 - I Finland är gamla skogar samt vårdbiotoper de mest utrotningshotade livsmiljöerna
 - Cirka var 9:e art är utrotningshotad
 - Många allmänna, icke-utrotningshotade arter har minskat

Människan är en del av naturen och dess ekosystem! Vi påverkar förlusten av biologisk mångfald, samtidigt som den påverkar oss.

Förlust av biologisk mångfald – Finlands skogar

- Största delen av Finlands skogar består i dagens läge av ekonomiskog – intakta urskogar utgör endast 3% av all skog
- Över 20 000 arter lever i Finlands skogar, av vilka över 800 är utrotningshotade
- 76% av alla skogsnaturtyper är utrotningshotade

Urskog

Ekonomiskog

Kalhygge

Förlust av biologisk mångfald– Finlands vårdbiotoper

- T.ex. ängar
- Traditionellt lantbruk skapade mångsidiga livsmiljöer, då djuren betade i naturen
- Intensifieringen av lantbruket har minskat mängden sådana livsmiljöer
- Rekonstruering av vårdbiotoper kräver aktivt arbete, såsom att slå ängar

Klimatförändringen accelererar förlusten av biologisk mångfald

- Klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald är inte skilda problem, utan de är kopplade till varann
- Båda är orsakade av människan, och båda påverkar människan som en del av naturen
- Då klimatet värms, hinner inte alla arter anpassa sig till förändringen i livsmiljöerna
 - Nordliga arter är speciellt sårbara
 - Uppvärmningen av havsvatten påverkar havens mångfald

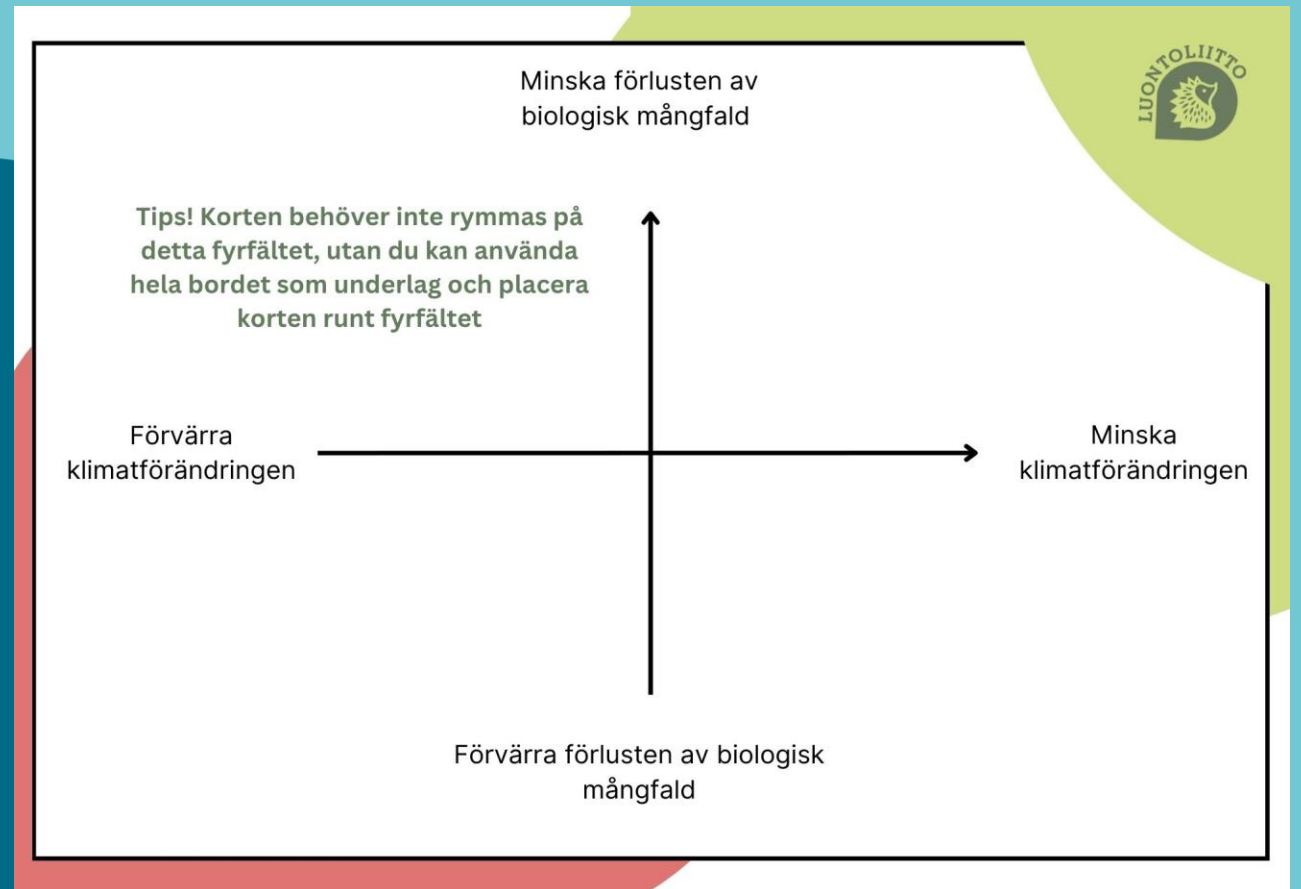

Frivilliga skottar häkningsdrivor åt vikaren

Uppgift: Kopplingar mellan klimatförändringen och förlusten av mångfald

Hur påverkar olika orsaker samt lösningar på miljöproblem klimatförändringen och förlusten av mångfald?

Placera gruppens kort på fyrfältet enligt hur kraftigt ni tror att de påverkar klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald.

Återuppgräddning
av naturen

Cirkulär ekonomi

Att plocka skräp

Ekologiskt kött

Vattenkraft

Plastskräp

Främmande arter

Skogsenergi

Intensivt jordbruk
Överkonsumtion

Flygturism

Hoppfullare framtidsvyer

Vi kan påverka framtiden- positiva utvecklingsgångar

- Nya innovationer, teknologier, idéer och lagstiftning skapas konstant- och de behövs i alla branscher
- Arternas, ekosystemens och människans framtider påverkas med naturskydd
- **Gemensamt arbete** behövs

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling innebär utveckling, med vilken man strävar efter att tillfredsställa det nuvarande samhällets behov utan att orsaka eftergifter för kommande generationer. Målet är människans välmående inom jordklotets gränser!

Uppgift: Byteshandel av önskningar

Vilken väljer du? Byteshandel av önskningar!

I denna uppgift är det meningen att byta önskningskort sinsemellan, och samla åt sig en så tilltalande/angenäm samling önskningar som möjligt. Var och en får två kort som berör ens egna liv (blåa) och två kort som berör samhället eller världen (gula), som var och en sedan byter ut med någon annan. Bara kort av samma färg kan bytas sinsemellan.

Målet är att samla åt sig en så tilltalande/angenäm samling kort som möjligt.

Följer den framtiden du samlat, riktlinjerna för en hållbar framtid? Till vilka mål kan den samlade framtiden kopplas? Om inte, hur kunde du göra önsknigen mer hållbar?

Vad kunde möjligen hända, ifall dina önskemål gick i uppfyllelse? Vad kan du själv göra för att uppnå detta?

Unga miljöpåverkarens verktygsback

Den sårbara mångfalden - skolbesök

Namn: _____

Faktorer som motiverar
till handling

Drömmar om framtiden

Hurudan framtid vill du sträva efter?

-
-
-
-

Arbetsredskap för
handling

Egna styrkor

Vilka styrkor kan du utnyttja?

-
-
-
-
-
-

Vad vill du ännu utvecklas i?

-
-
-
-

Egna miljö känslor

Hurudana känslor styr ditt agerande?

-
-
-
-

Olika sätt att påverka

Vilka sätt att påverka kunde passa åt dig?

-
-
-
-

Hemuppgift: Framtidens skolgård

Som hemuppgift görs en **framtidsplan** för er **egna skolgård** i grupper eller par

Hurdan är er skolgård för tillfället- finns där mångsidig natur? Hur kunde situationen förbättras?

Planen utarbetas på den utdelade kopian. Saker att ta i beaktande i planen är naturens mångfald, förberedelse inför klimatförändringen, trivsel samt användbarhet som skolgård.

Planerna presenteras och går igenom tillsammans under nästa lektion!

Länkar och tips:

- [Monimuotoinenpiha | Martat](#)

- [Piha ja puutarha - Tapio](#)

- [Ekotekoja omassa puutarhassa](#)

<http://bit.ly/4o5WxhZ>

Tack!

www.luontoliitto.fi

Ge gärna feedback om besöket!

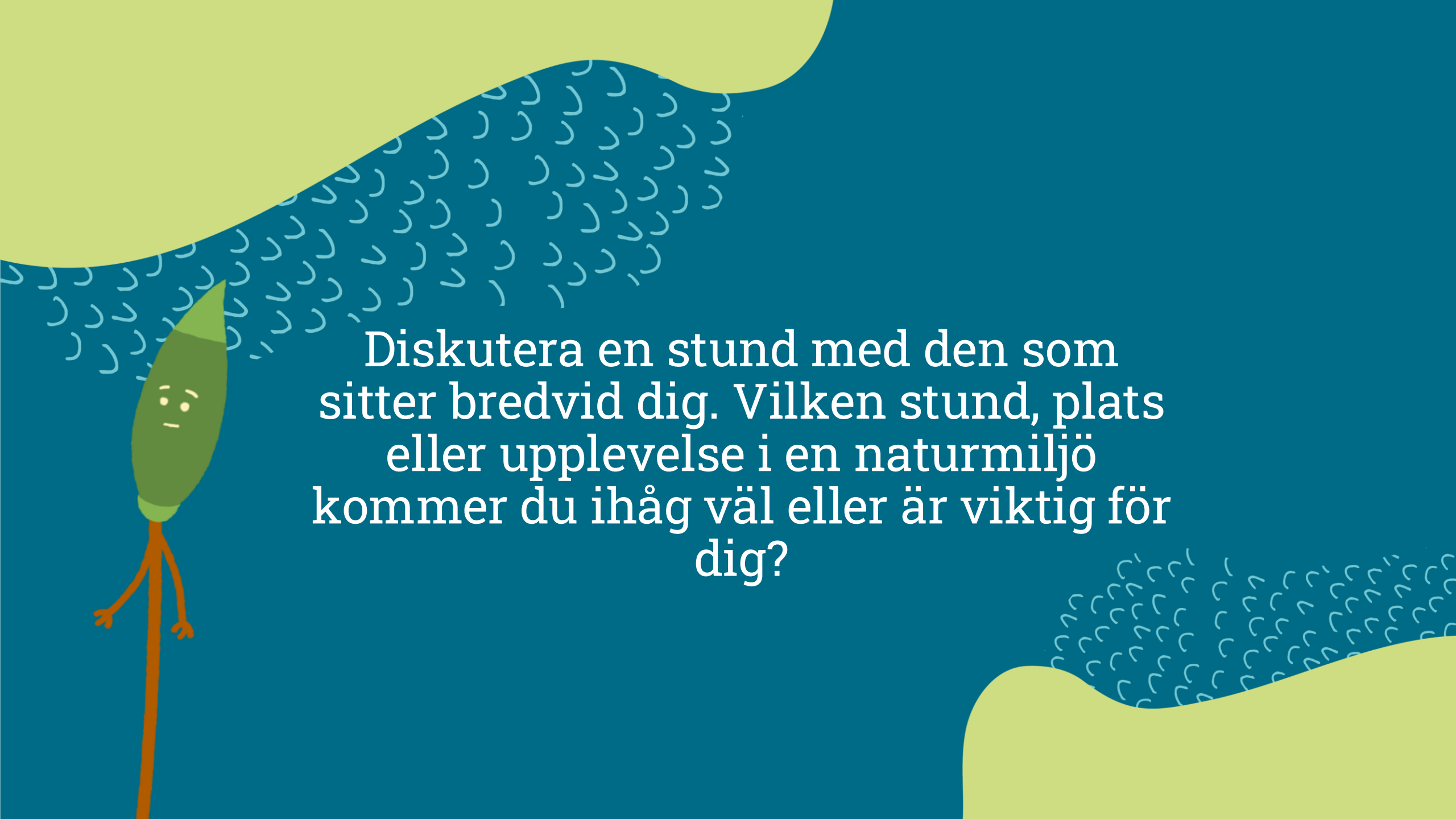
@luontoliitto

Den sårbara biologiska mångfalden

DEL 2: Miljökänslor och verksamhet

Diskutera en stund med den som
sitter bredvid dig. Vilken stund, plats
eller upplevelse i en naturmiljö
kommer du ihåg väl eller är viktig för
dig?

Miljökänslor

- Man kan inte välja sina egna känslor- men vi kan bestämma hur vi agerar på basis av dem
- Också svåra känslor är nyttiga
- Om miljöångest besvärar dig, sök hjälp!

Uppgift

- Kombinera ett miljörelaterat ord med en känsla relaterat till det
- Fundera och skriv ner minst 5 par

Unga miljöpåverkarens verktygsback

Den sårbara mångfalden - skolbesök

Namn: _____

Faktorer som motiverar
till handling

Drömmar om framtiden

Hurudan framtid vill du sträva efter?

-
-
-
-

Arbetsredskap för
handling

Egna styrkor

Vilka styrkor kan du utnyttja?

-
-
-
-
-
-

Vad vill du ännu utvecklas i?

-
-
-
-

Egna miljö känslor

Hurudana känslor styr ditt agerande?

-
-
-
-

Olika sätt att påverka

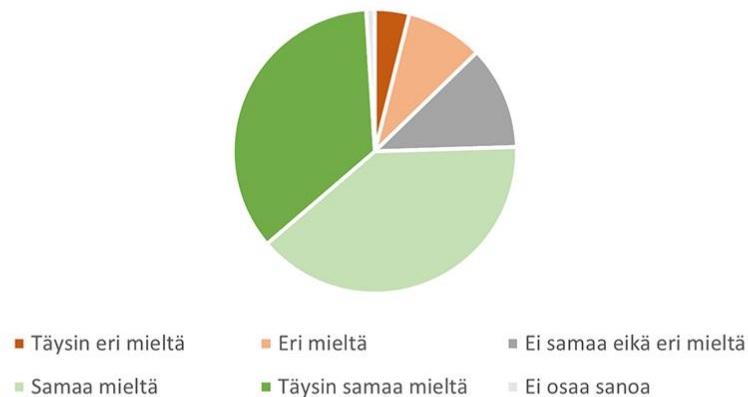
Vilka sätt att påverka kunde passa åt dig?

-
-
-
-

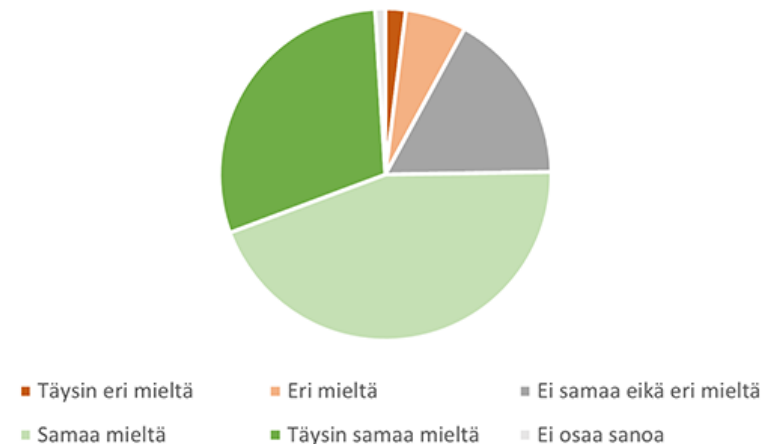

Ungas miljö känslor i Finland

Jag känner sorg över utrotningen av arter och förlusten av biologisk mångfald

Jag mår bra av att göra hållbara val

Var kan jag hitta hjälp för klimatångest?

1. Prata med en vän eller en nära vuxen
2. Rita, måla, dansa, skriv- känslor kan även hanteras med hjälp av konst!
3. Förbli inte ensam- skaffa hjälp, om ångesten förvärras. Du kan t.ex. få hjälp på dessa platser:
 - Skolhälsovården
 - Sekasin-chatten
 - Barn- och ungdomstelefonen
4. Verksamhet hjälper- ensam eller tillsammans!

Miljö- verksamhet

De många sätten att påverka miljön

- Varje en av oss påverkar andra människor och världen- vare sig vi vill det eller inte. Vi kan själv styra hur vi påverkar!
- Aktiv påverkan kan utföras på flera olika nivåer: i ens egna närmaste krets, egna samfund, egna stad, Finland, Europa...
- Man kan påverka ensam eller tillsammans med någon
- Det finns många olika sätt att påverka- var och en av oss behövs

Uppgift: Färdigheter och styrkor

För att bygga en hållbar framtid behöver vi flera slags färdigheter och styrkor. Alla människor har många färdigheter, men ingen kan allt. Som tur är, kan vi samarbeta!

Ett urval av färdigheter och styrkor

ARGUMENTERING.

Jag kan motivera min åsikt tydligt.

ATT BE OM HJÄLP.

Jag vågar be om hjälp då jag inte vet eller kan någonting.

FÖRMÅGAN ATT TÅLA OSÄKERHET.

Jag stressar inte för mycket även om jag inte har fullständig kontroll över situationen.

FÖRMÅGAN ATT UPPTÄCKA.

Jag är naturlig då jag uppträder och jag gillar att uppträda.

INSPIRERA

Jag inspirerar andra till att komma med och göra saker med mig.

IDÉRIKEDOM.

Mina idéer tar inte slut! Jag kommer enkelt på nya projekt och lösningar till problem.

KUNSKAPSTÖRST.

Jag vill ständigt lära mig nya saker.

VÄLMAÄNDE

Jag kan ta hand om min fysiska och psykiska hälsa.

LAGA VEGANSK MAT.

Då jag lagar maten smakar den även åt inbitna köttätare!

SYSTEMTÄNKANDE.

Jag uppfattar lätt stora helheter och sambanden mellan olika faktorer.

FÖRMÅGAN TILL VÄXELVERKAN.

Jag kan förhandla även i svåra situationer och uttrycker mig smidigt.

REPARERING AV VAROR.

Jag kan reparera söndriga varor och lappa kläder.

VISUELLA FÄRDIGHETER.

Jag kan uttrycka mig genom att rita, måla eller fotografera.

TEKNOLOGISKA FÄRDIGHETER.

Jag förstår hur teknik fungerar och jag är intresserad av att utveckla den.

ORGANISERING.

Saker och ting hålls i ordning då jag ansvarar över dem.

KREATIVITET.

Jag kommer lätt på nya lösningar på problem eller jag kan uttrycka mig på ett sätt som berör andra.

LÅTA BLI ATT KÖPA.

Jag går inte i fällan att hamstra och köpa saker jag inte behöver.

UTHÅLLIGHET.

Jag tål besvikelser och orkar försöka på nytt om någonting inte genast lyckas.

MOD

Jag vågar pröva på nya saker och göra spännande saker även om någonting verkar skrämmande.

FÄRDIGHETER INOM SOCIALA MEDIER.

Jag är mediekritisk och kan själv producera innehåll till sociala medier.

SKRIVANDE.

Jag kan uttrycka mig smidigt i skrift.

Kunnigheter och styrkor till verksamhet

- På nästa bild finns olika sätt att påverka miljön uppräknade. Fundera tillsammans:
 - I vilka sätt att påverka kunde de tre viktigaste kunnigheterna ni valde, användas?
 - Vilka sätt att påverka har ni själv använt?
 - Var skulle er egna kunnighet eller styrka vara till nytta?

Sätt att påverka miljön

Påverka själv

Använd sociala medier! Skriv om saker som är viktiga för dig själv eller dela andras inlägg

Gör ställningstagande konst

Starta en adress och samla in namn till den

Skriv en insändare

Kontakta beslutsfattare

Diskutera med vänner och familj

Donera pengar, be om donationer till ändamål som är viktiga för dig till present

Skriv under en adress

Agera tillsammans

Gör frivilligarbete

Delta i föreningsverksamhet, bli medlem

Sök till elevkåren eller ungdomsfullmäktige

Delta i talko, rekonstruera t.ex. änger eller rensa främmande arter

Delta i en demonstration

Uppfostra och handled yngre på t.ex. en hobby, en klubb eller ett läger

Visa exempel

- du är en förebild för många!

Konsumera hållbart

Köp mindre, låna och hyr

Köp begagnat

Ät vegetarisk mat

Köp hållbart producerat

Föredra cykling, kollektivtrafik och samåkning

Res långs med marken istället för att flyga

Hittar du själv på fler?

Unga miljöpåverkarens verktygsback

Den sårbara mångfalden - skolbesök

Namn: _____

Faktorer som motiverar
till handling

Drömmar om framtiden

Hurudan framtid vill du sträva efter?

-
-
-
-

Arbetsredskap för
handling

Egna styrkor

Vilka styrkor kan du utnyttja?

-
-
-
-
-
-

Vad vill du ännu utvecklas i?

-
-
-
-

Egna miljö känslor

Hurudana känslor styr ditt agerande?

-
-
-
-

Olika sätt att påverka

Vilka sätt att påverka kunde passa åt dig?

-
-
-
-

Hur kan man påverka sin egna närmiljö? -Presentation av skolgårdarna

Gå till de grupper, som ni gjorde skolgårdsuppgiften i. Kombinera 2-3 grupper och presentera planerna för varann.

Diskutera följande frågor:

- Vilka skillnader och likheter fanns mellan planerna?
- Hur skulle var och en plan främja naturens mångfald?
- Skulle er plan påverka klimatförändringen?
- Vad skulle krävas för att förverkliga planen- vore det realistiskt? Om inte, vilka delar av planen kunde kanske förverkligas?
- Vad som skulle krävas för att förverkliga planen:
 - Vilka aktörer skulle vara involverade, vilka resurser skulle behövas, hur kunde förverkligandet främjas?
 - Vilka kunnigheter och sätt att påverka skulle vara till nytta?

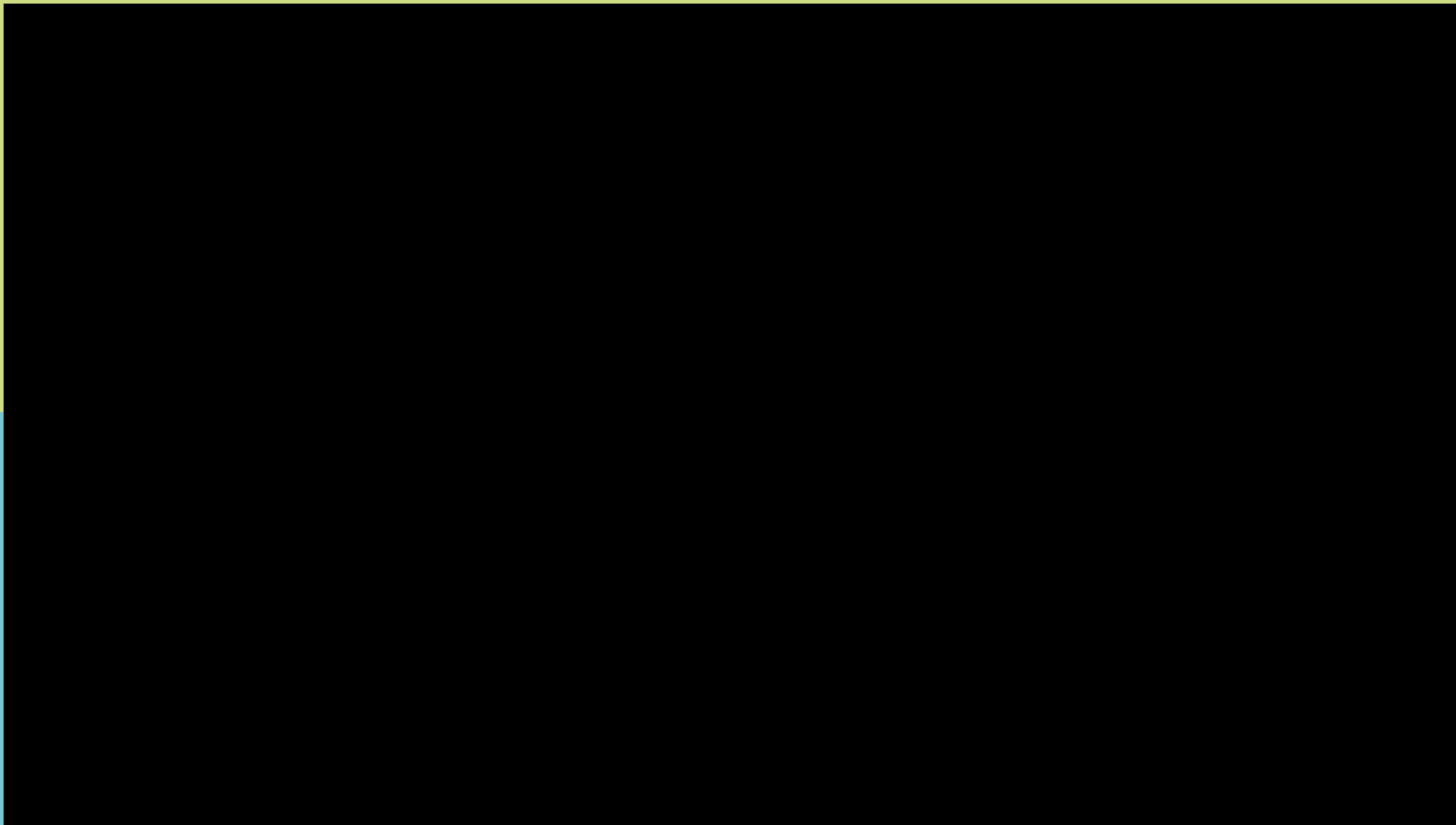

Vad skulle du tycka var **roligt** att
göra?

Kom med – eller påbörja din egna verksamhet!

<http://bit.ly/4o5WxhZ>

Tack!

www.luontoliitto.fi

Ge gärna feedback om besöket!

@luontoliitto

